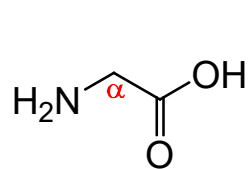
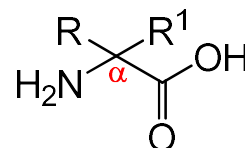
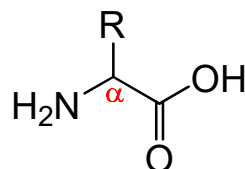

21. Wstęp do chemii α -aminokwasów

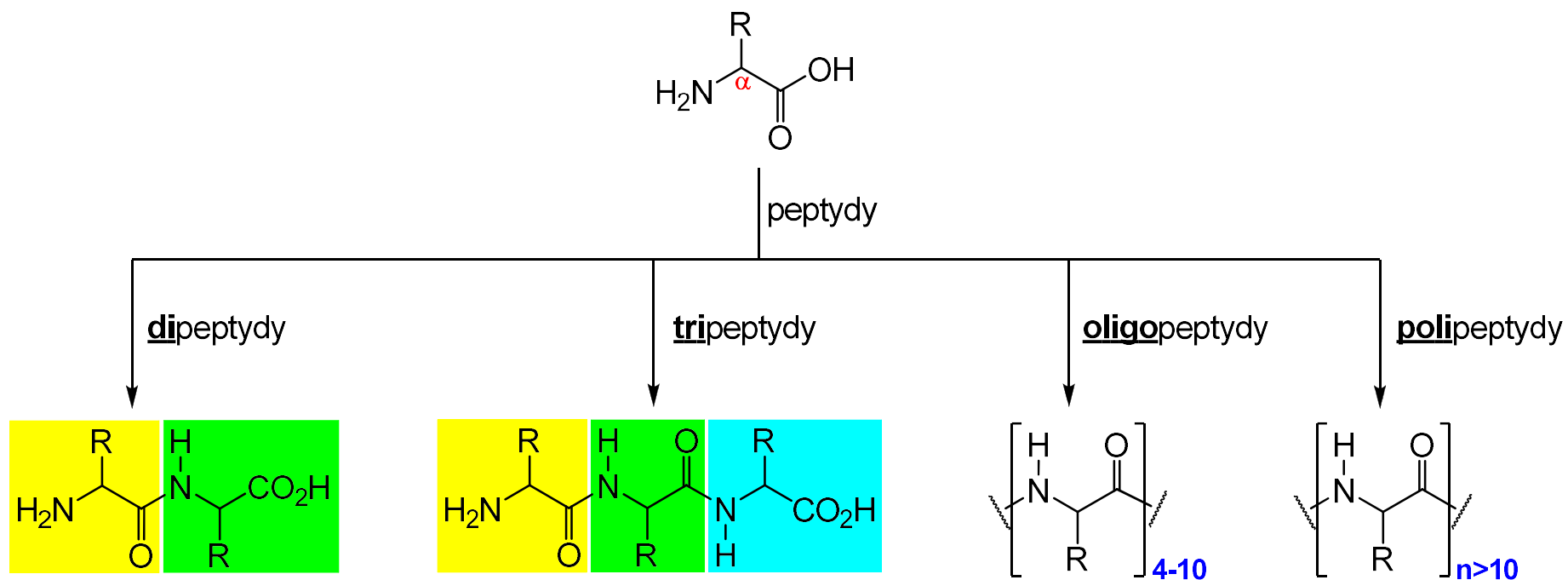
21.1. Budowa ogólna α -aminokwasów i klasyfikacja peptydów

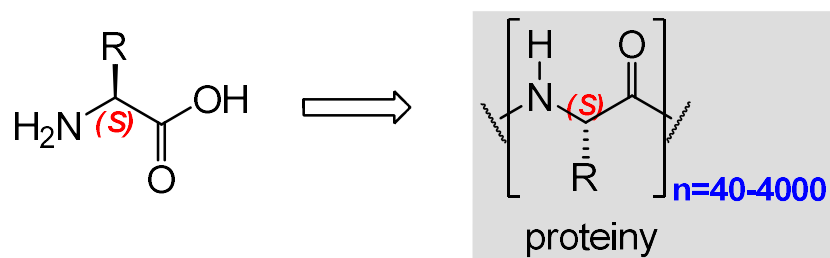
kwas 2-aminooctowy
(glicyna)

Klasyfikacja peptydów na przykładzie α -monopodstawionych α -aminokwasów

21.2. Proteinowe α -aminokwasy i wybrane funkcje protein

↓ wybrane funkcje w roślinach i organizmach żywych

szkieletowe (np. kolagen, keratyna)
składniki np. kości, mięśni, włosów

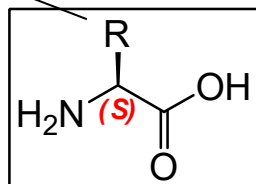
ochronne
np. jad węża, toksyny roślinne - ochrona organizmu przed drapieżnikami;
przeciwciała i peptydowe antybiotyki – ochrona przed chorobami

enzymy – katalizatory procesów komórkowych

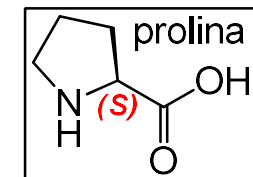
hormony – regulowanie procesów życiowych

funkcjonalne – transport i magazynowanie tlenu w mięśniach

łańcuch
boczny

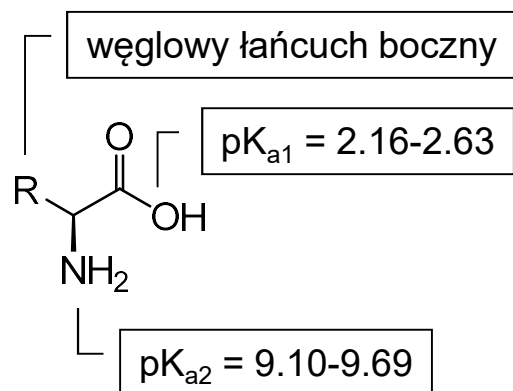

21.3. Najważniejsze proteinowe α -aminokwasy

R	H glycyna, <i>Gly</i>	CH ₃ alanina, <i>Ala</i>	 walina, <i>Val</i>	 izoleucyna, <i>Ile</i>	 leucyna, <i>Leu</i>
R	 seryna, <i>Ser</i>	 treonina, <i>Thr</i>	 cysteina, <i>Cys</i>	 metionina, <i>Met</i>	
R	 kw. asparaginowy, <i>Asp</i>	 kw. glutaminowy, <i>Glu</i>	 asparagina, <i>Asn</i>	 glutamina, <i>Gln</i>	
R	 lizyna, <i>Lys</i>	 arginina, <i>Arg</i>			
R	 fenyloalanina, <i>Phe</i>	 tyrozyna, <i>Tyr</i>	 histydyna, <i>His</i>	 tryptofan, <i>Trp</i>	

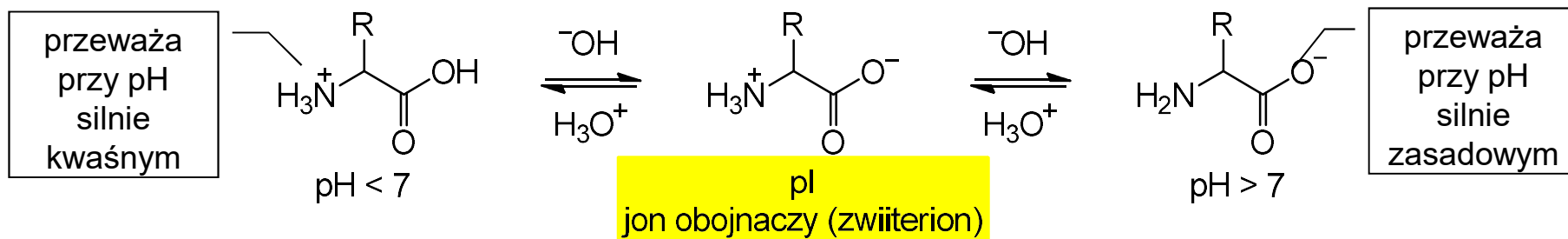
21.3. Właściwości kwasowo-zasadowe α -aminokwasów

gr. funkcyjnej
w łańcuchu bocznym

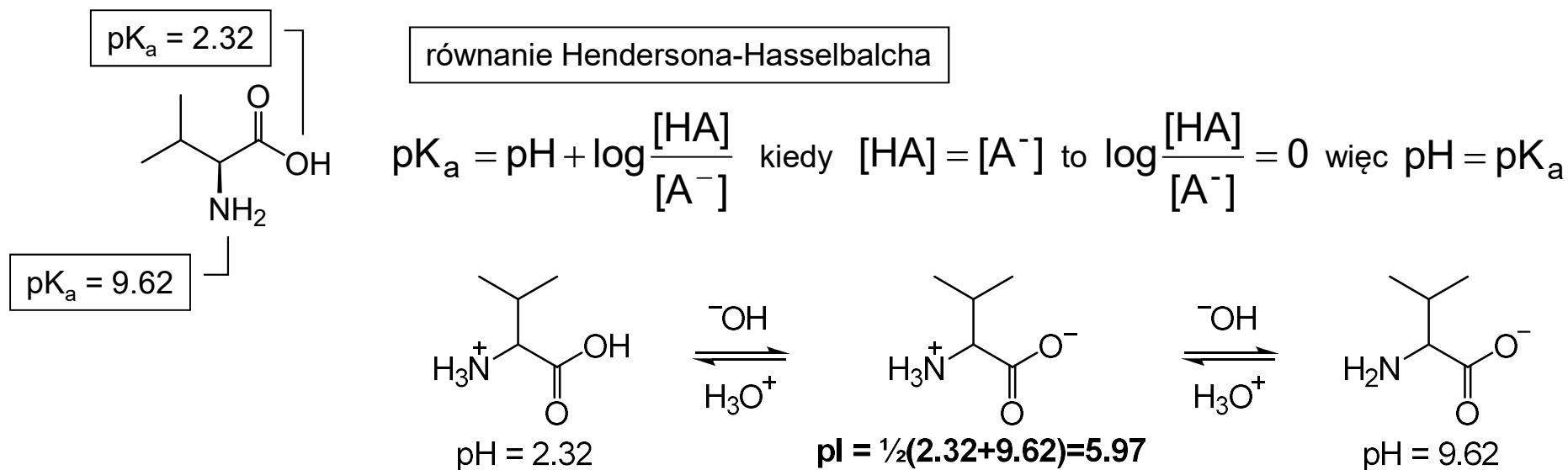
aminokwas	R	pK_{a1}	pK_{a2}	pK_{a3}
cysteina		1.92	10.46	8.35
kwas asparaginowy		2.09	9.82	3.86
lizyna		2.18	8.95	10.79
tyrozyna		2.20	9.11	10.07
histydyna		1.82	9.17	6.04

21.4. Punkt izoelektryczny (pI)

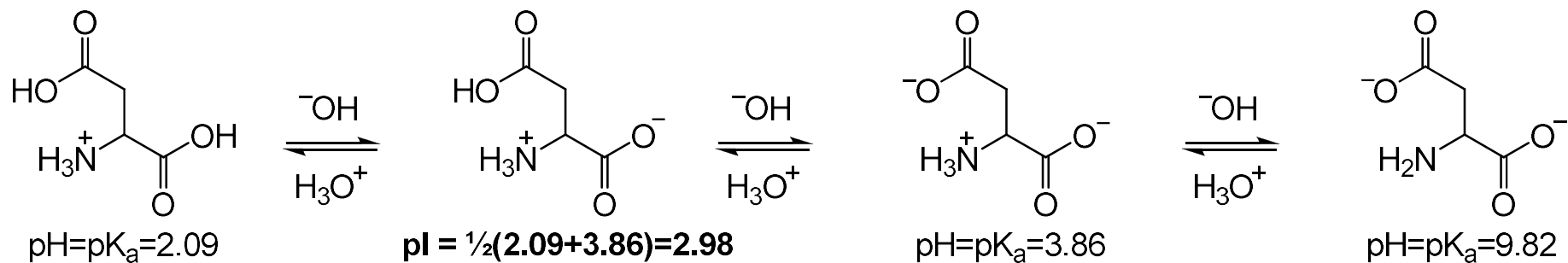
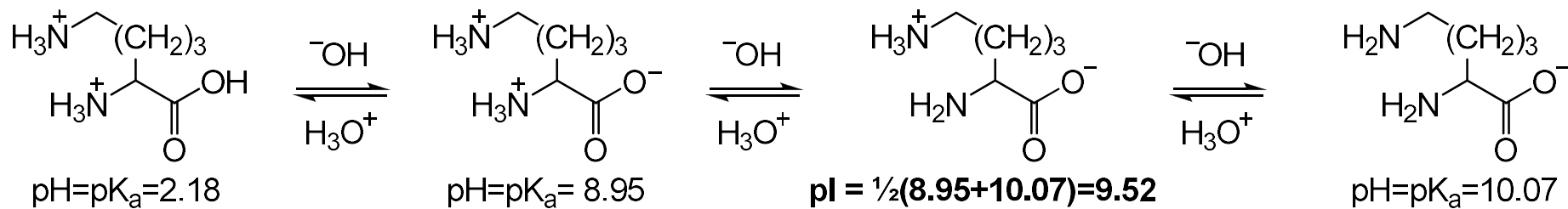
pI = pH, przy którym stężenie jonu obojnaczego jest największe, a stężenie formy kationowej jest równe stężeniu formy anionowej

α-aminokwasy z niejonizującym łańcuchem bocznym

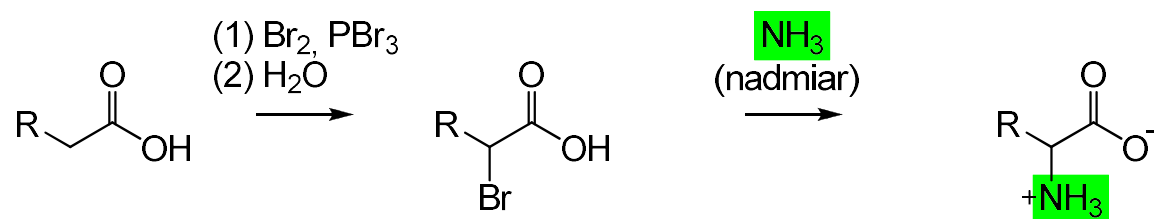
21.5. Punkt izoelektryczny (pI), cd.

α -aminokwasy z jonizującym łańcuchem bocznym

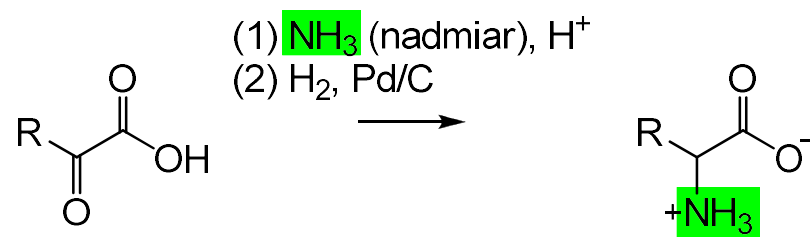

21.6. Otrzymywanie syntetycznych α -aminokwasów (racemicznych)

z kwasów α -**halo**karboksylowych

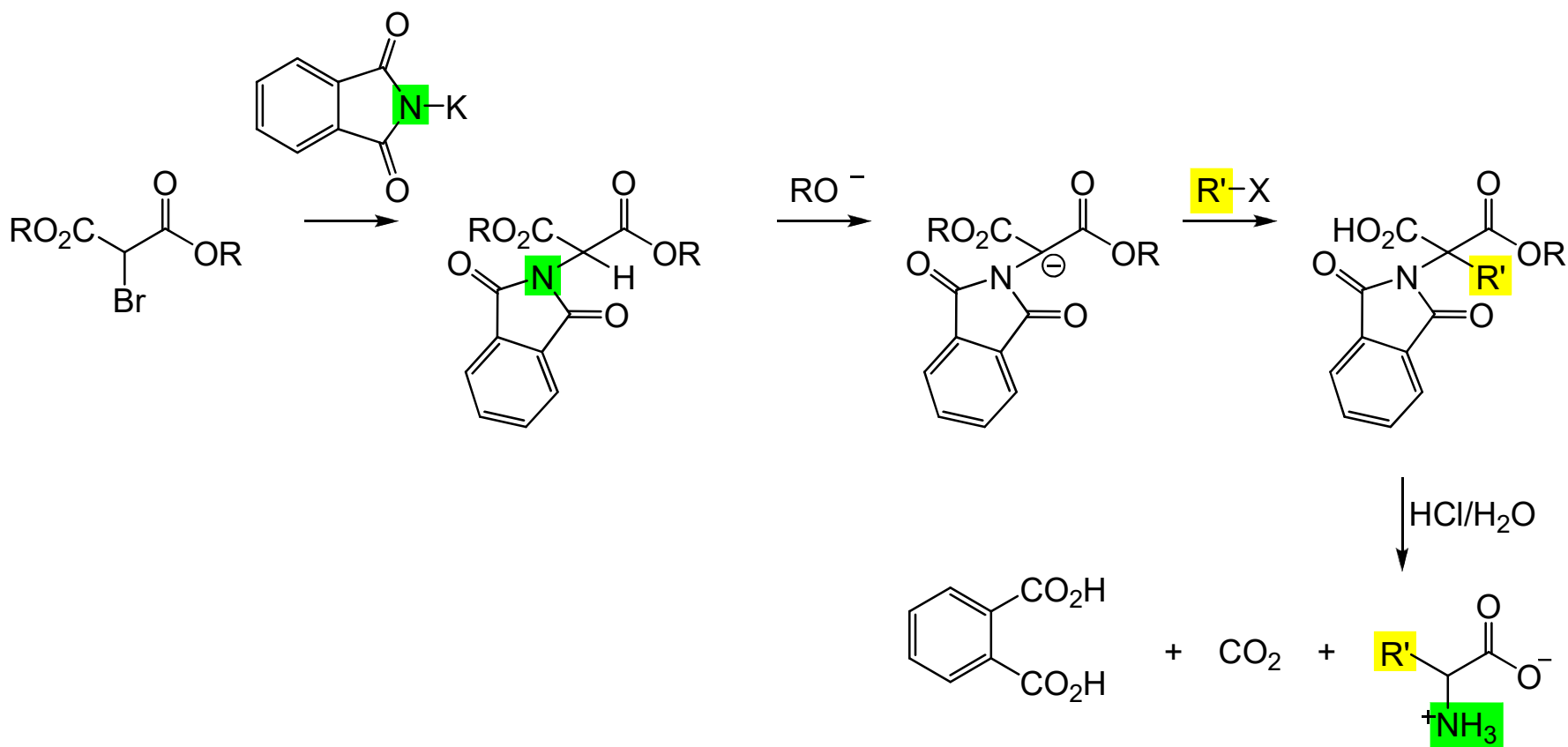
z kwasów α -**ket**okarboksylowych (aminowanie redukcyjne)

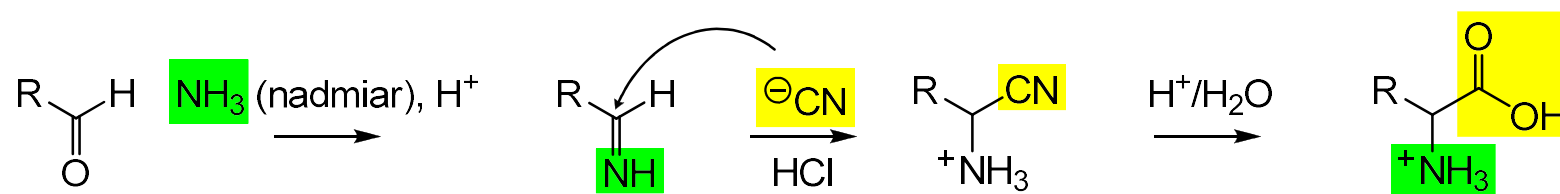
21.6. Otrzymywanie syntetycznych α -aminokwasów (racemicznych), cd.

z α -halomalonianu dietylu/dimetylu (wykorzystanie syntezy Gabriela)

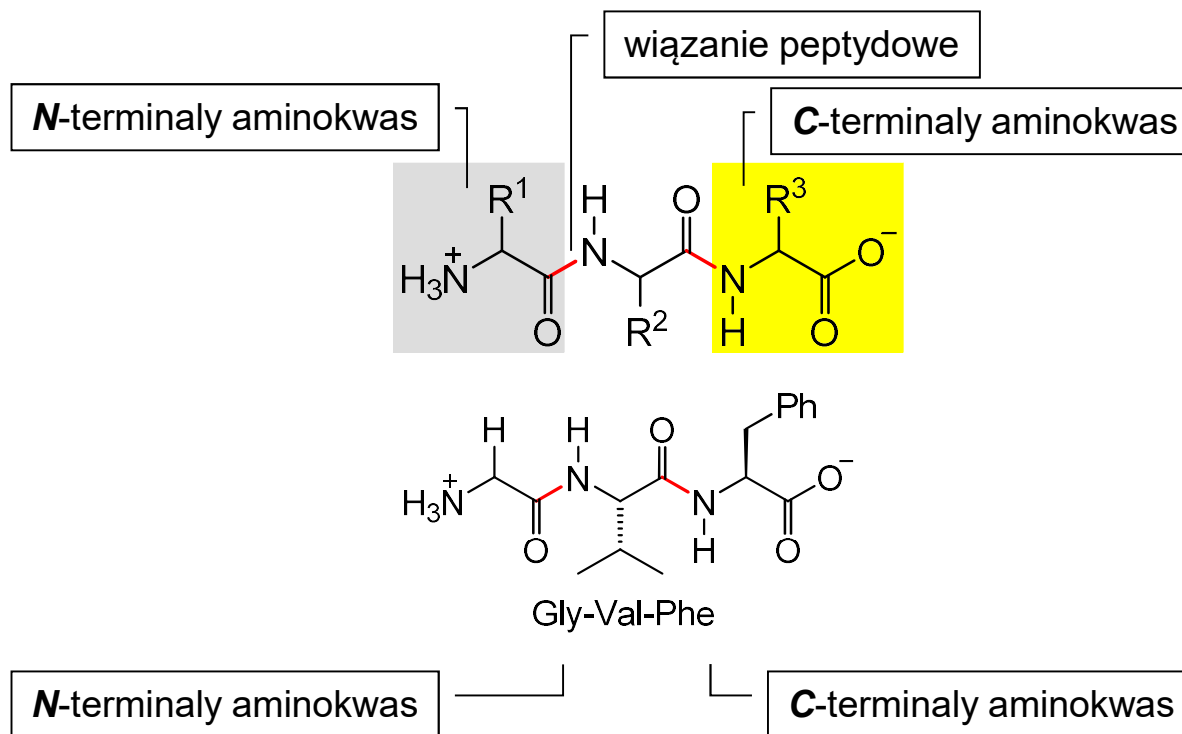

21.6. Otrzymywanie syntetycznych α -aminokwasów (racemicznych), cd.

z aldehydów (synteza Streckera)

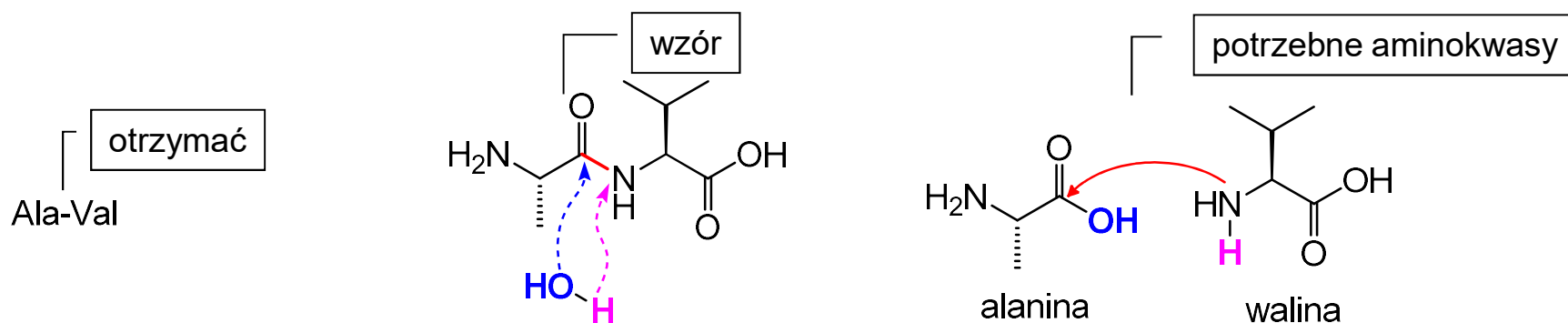
21.7. Wiązanie peptydowe

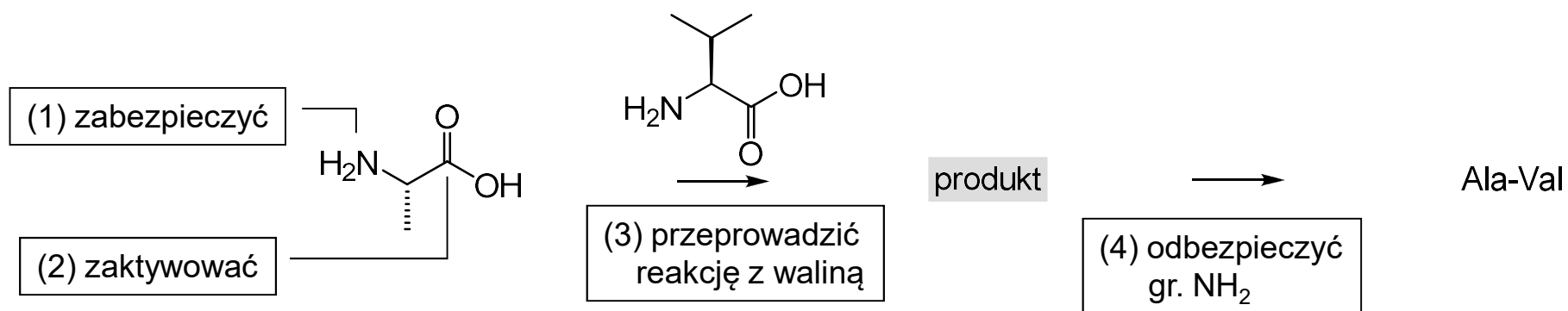
zahamowanie rotacji wokół wiązania peptydowego

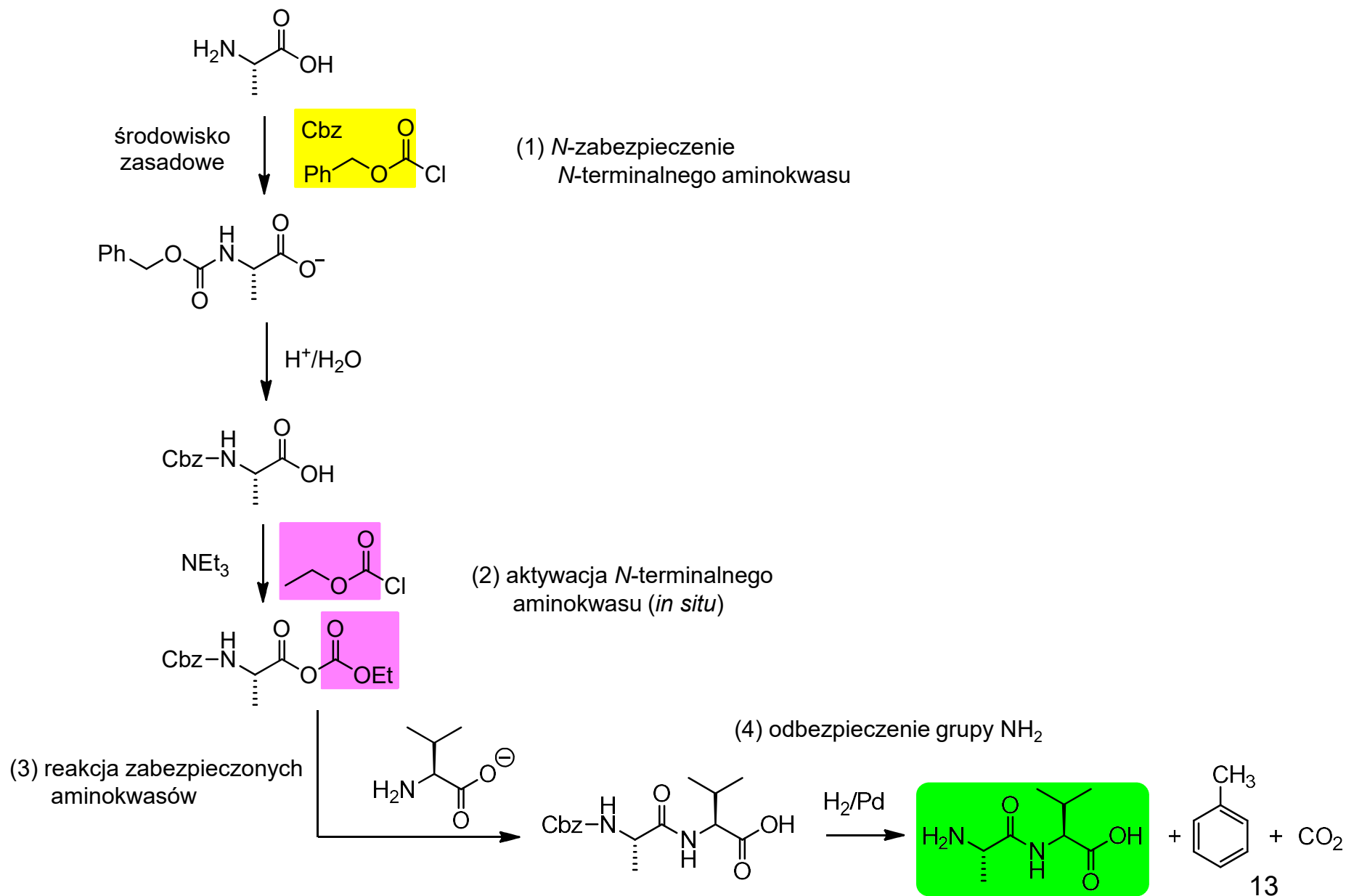
21.8. Otrzymywanie dipeptydów – plan działania

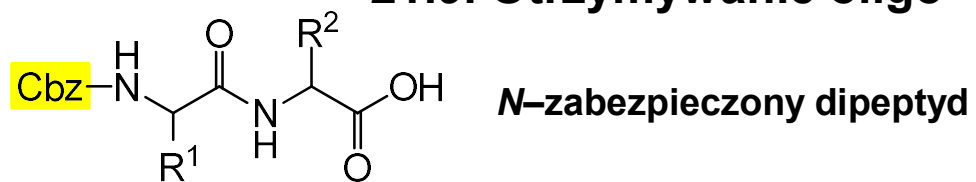
Plan działania

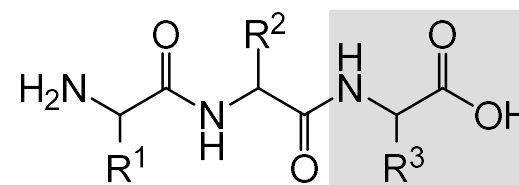
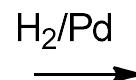
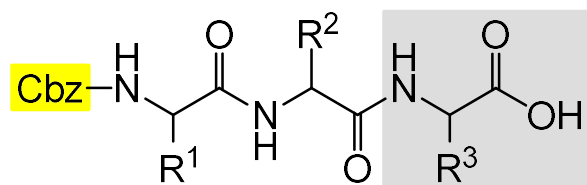
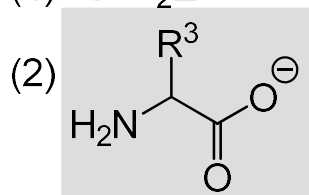
21.8.1. Otrzymywanie dipeptydów – synteza

21.9. Otrzymywanie oligo- i polipeptydów

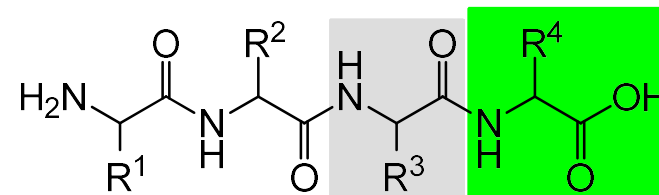
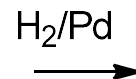
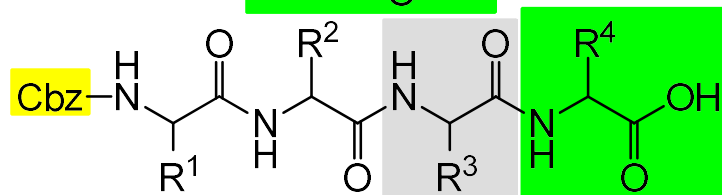
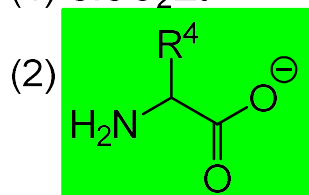

(1) ClCO₂Et

tripeptyd

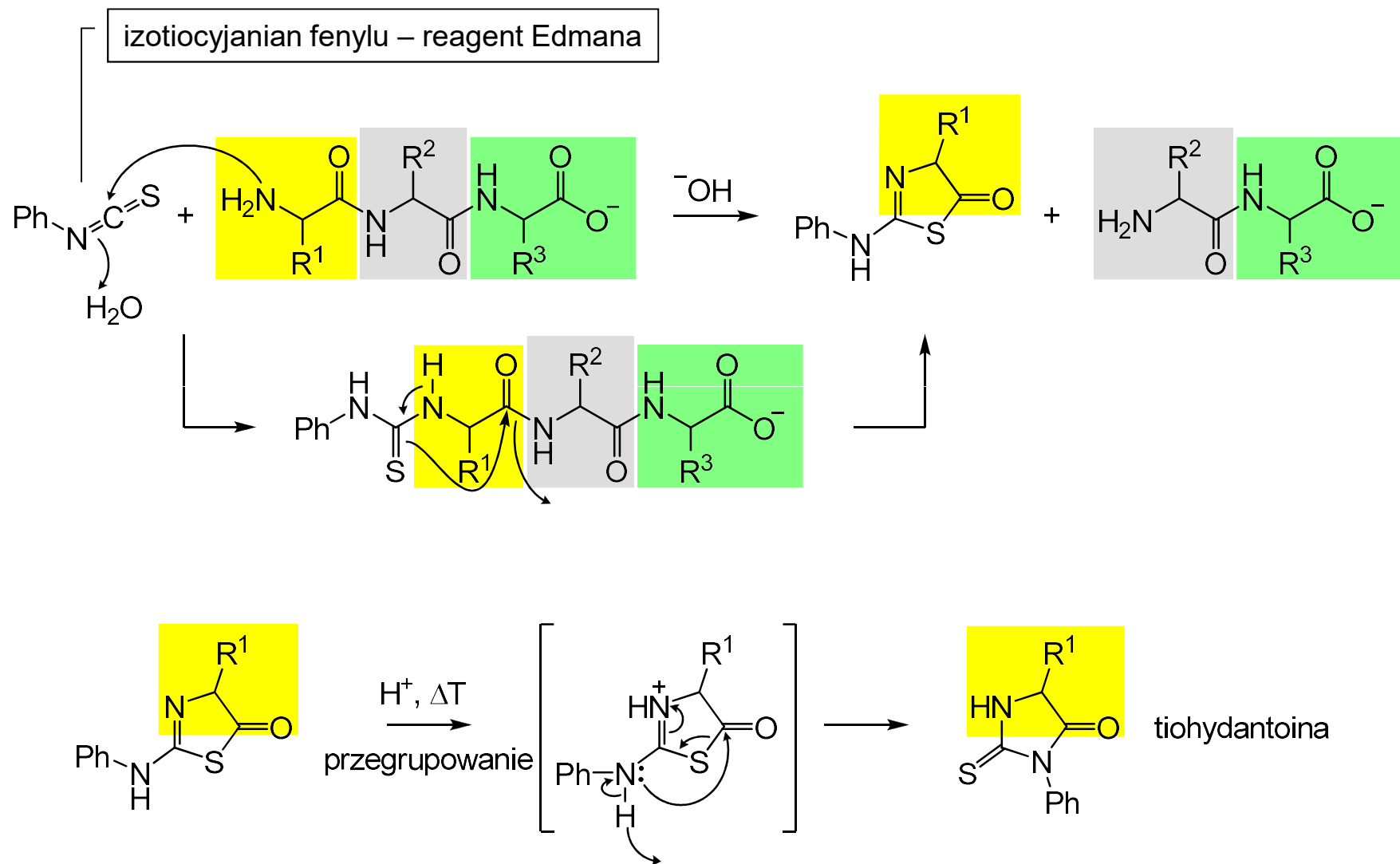
(1) ClCO₂Et

tetrapeptyd

21.10. Sekwencjonowanie peptydów przez kolejne ustalanie *N*-terminalnego aminokwasu, test Edmana

21.11. Budowa, a funkcja fizjologiczna naturalnych peptydów

